

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра соціології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В.о. декана
В'ячеслав НІКУЛІН
«28» червня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТІЛО ТА СЕКСУАЛЬНІСТЬ У СВІТІ, ЩО ЗМІНЮЄТЬСЯ»**

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень

Галузь знань: _____

Спеціальність _____

Освітня програма _____

Вид дисципліни _____ міжфакультетська за вибором

Факультет _____ соціологічний

2024 / 2025 навчальний рік

«Тіло та сексуальність у світі, що змінюється»
Міжфакультетська дисципліна

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою соціологічного факультету

26 червня 2024 року, протокол № 9

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Зубарев Олександр Сергійович – кандидат соціологічних наук, доцент закладу вищої освіти кафедри соціології

Програму схвалено на засіданні кафедри соціології

Протокол № 15 від 12 червня 2024 року
В.о. завідувачки кафедри соціології

Людмила СОКУРЯНСЬКА

Програму погоджено з науково-методичною комісією соціологічного факультету

Протокол № 8 від 24 червня 2024 року

Голова науково-методичної комісії

Юлія СОРОКА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Тіло та сексуальність у світі, що змінюється» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є висвітлення змін, що відбуваються в культурі тілесності сучасного суспільства, а також розкриття понять та концепцій, що мають допомогти молодій людині орієнтуватися у сучасному світі, в якому тіло та сексуальність все більше піддаються впливу культури та соціальних інституцій.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- 1) висвітлити основні підходи до тілесності та сексуальності в сучасному гуманітарному знанні;
- 2) розкрити основні віхи історії сексуальності;
- 3) розкрити процеси конструювання тілесності в сучасному суспільстві;
- 4) експлікувати взаємовплив культури та сексуальності;
- 5) розкрити (пост)сучасні концепції смерті та сексуальності.

1.3. Кількість кредитів – 3 кредитів ECTS.

1.4. Загальна кількість годин – 90 годин.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й, 3-й	2-й, 3-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
28 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
	год.
Лабораторні заняття	
	год.
Самостійна робота	
62 год.	82 год.
Індивідуальні завдання	
	год.

1.6. Заплановані результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК04. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК06. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК03. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.

Програмні результати навчання:

РН03. Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі.

Також згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

знати:

- основні концептуальні підходи до осмислення статі;
- основні віхи історії сексуальності;
- основні тенденції, що стосуються зміни ролі тіла в сучасному суспільстві;
- пост(сучасні)концепції смерті сексуальності.

вміти:

- орієнтуватися в змінах культури тілесності сучасного суспільства за допомогою вивчених концепцій.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Історія сексуальності: від первісного суспільства до сексуальної революції

Значення статі в первісному суспільстві (З. Фрейд). Культура як друга природа. Сексуальність та статі в Стародавній Греції. Тлумачення Еросу в Сократа та Платона. Міф про андрогінів. Дееротизація людського життя в Середні віки. Реабілітація сексуальності в епоху Відродження. Ж.-Ж. Руссо та боротьба проти суспільного пригноблення в Новий час. Філософія маркіза де Сада як прояв садомазохізму як соціального феномену. Осмислення сексуальності в другій половині XIX століття (Ж. Шарко, Й. Бресер, Р. фон Крафт-Ебінг). Поява сексології та психоаналізу З. Фрейда. Психоаналіз про сексуальність та культуру. Ідея сексуальної революції.

Тема 2. Від сексуальної революції до суспільства, в якому ви живемо

Причини сексуальної революції (Е. Гідденс). Вісім тенденцій Нового часу, які призвели до сексуальної революції XX століття (І. Кон). Руйнування традиційного профілю гендерної стратифікації: роль жінок в українському суспільстві. Гендерні ролі та стереотипи стали менш жорсткими: перше побачення, секс після першого побачення. Подвійний стандарт. Прірва у задоволенні між чоловіками та жінками (Л. Мінц). Суттєвих змін зазнали шлюб та сім'я: зміна причин, які спонукають людей укладати шлюби, послаблення міцності шлюбу, зростання кількості одинаків, які не бажають вступати до шлюбу, чайлдфрі, легалізація та легітимація одностатевих шлюбів. Рішуча деконструкція антисексуальних настанов. Зміни у системі соціалізації дітей та молоді. Сексуальне виховання (Ю. Ярмоленко, Е. Фужер). Поява ефективних протизаплідних засобів та її соціальні ефекти. Допоміжні репродуктивні технології. Відокремлення сексуальної поведінки від репродуктивної (І. Кон).

Тема 3. Наукове осмислення статі: основні підходи

Біологічний редуccionізм (З. Фрейд). Робота «Три нариси з теорії сексуальності». Концепції бісексуальності, едипова комплексу, комплексу кастрації. Психоаналіз становлення жінкою та чоловіком. Структурний редуccionізм (Т. Парсонс, С. де Бовуар). Сім'ї, соціальна структура, соціалізація та статеві ролі. Символи статусу. Статева та політична диференціація. Символічний редуccionізм (М. Фуко). Робота «Історія сексуальності». Істеризація тіла жінки, сексуалізація дітей, соціалізація дітнародження, психіатризація збочених задовольень. Статі, статева ідентичність, статеві практики.

Тема 4. «Використання задоволень» у Стародавній Греції: що є історичного в сексуальності?

Поява терміна «сексуальність». Археологія та генеалогія сексуальності. Сексуальна поведінка як предмет морального стурбування. Проблематизації сексуальності як предмет філософського дослідження. Форми проблематизації: вираження страху, модель поведінки, образ дискваліфікованих стосунків, приклад стриманості. Мораль та практики себе. Поняття моралі. Способи конституювання себе в якості морального суб'єкта: детермінація етичної субстанції, спосіб підкорення себе, етична робота, телеологія морального суб'єкта. Використання задоволень (М. Фуко).

Тема 5. Культура та секс

В. Райх та його робота «Функція оргазму». Сексуальна економіка як окрема дисципліна, її основні положення (В. Райх). Молодь та сексуальне виховання. Переосмислюючи З. Фрейда: чи є едипів комплекс універсальним для всіх культур? Б. Малиновський «Сексуальне життя дикунів». Соціальні витоки витіснення сексуальності. Витіснення сексуального як соціально-економічний процес. Структура характеру сучасної людини. Панцир. Фашизм як масовий душевний розлад. Маніпуляція дитячими емоційними реакціями людини. Покладання відповідальності на іншого замість свободи. Фашизм, ірраціоналізм та тоталітарна мораль (В. Райх).

Тема 6. Витоки репресивної цивілізації за Г. Маркузе

Філогенез та онтогенез репресованої особистості за Г. Маркузе. Конфлікт між потягом до життя та потягом до смерті. Принцип нирвани. «Воно», «Я» та «Над-Я» в концепції З. Фрейда. Стосовно «Воно» процеси в «Я» є другорядними процесами. Принцип задоволення та принцип реальності. Додаткова репресія. Принцип виробництва. Репресивна організація сексуальності. Відчуження праці та часу. Індустрія розваг як нова форма відчуження людини від самої себе.

Тема 7. Орфей та Нарцис

Розум як основа принципу виробництва та інструмент обмеження та придушення інстинктів. Фантазія та її функції. Істини фантазії. Культурні герої (Прометей, Пандора, Орфей, Нарцис). Орфей та Нарцис як образи нерепресивної культури. Нарцис та Ерос. Нарцис та принцип нирвани. Первинний нарцисизм. Велика Відмова. Орфей та стриманість. Орфей та гомоеротика. Естетичний вимір як основа нового принципу реальності (Г. Маркузе)

Тема 8. Чайлдфрі

Тенденції, що передували появі феномену чайлдфрі. Різниця між чайлдфрі, чайлдхейт та чайлдлесс. Книга Е. Пек «Дитяча пастка».

Дослідження мотивації вибору життя без дітей. Робота Джин Віверс «Бездітність за вибором». Типи людей, що свідомо відмовилися від народження дитини: ранні артикулятори, відкладачі, реджектори, афісьонадо. Етапи «відкладання». «Постійні відмовники» та «хвилеподібні відмовники». Ідентичність жінки та матері. Робота М. Кейн «The Childless Revolution». Вплив сім'ї на рішення не мати дітей. Стратегії управління стигмою, які використовують добровільно бездітні люди (К. Парк). Дослідженні британської соціологині Е. Кемпбелл жінок, які вибирають стерилізацію як постійну форму контрацепції. Вплив позитивного та негативного соціального сприйняття на індивіда.

Тема 9. Поліаморія: визначення, форми, мотиви залучення

Дискусії навколо ідеї відкритого шлюбу в 1970-х роках. Питання ВІЛ/СНІДу та консенсусна немоногамія. Відновлення дискусій щодо консенсусної немоногамії. Визначення консенсусної немоногамії та її відмінність від невірності. Основні форми консенсусної немоногамії: відкриті стосунки, «свінг», «анархія стосунків», поліаморія. Моделі відкритих стосунків (К. Лабріола). Ієрархічна та неієрархічна моделі поліаморії (Д. Гнатковічева та Г. Б'янкі). Вісім можливих індивідуальних мотивацій залучення до поліаморії: задоволення потреб, які не були задоволені в моногамних стосунках, особистісне зростання та підтримка автономії, розвиток ідентичності, вираження політичних цінностей, дослідження ідентичностей ЛГБТІКА+, бажання сексуального різноманіття, потреба належати до спільноти та психодинамічні причини (Д. Гнатковічева та Г. Б'янкі).

Тема 10. Права ЛГБТІКА+

Австралійське освітнє видання «Статева ідентичність та гендерне різноманіття». Важливість розрізнення статі, гендерної ідентичності та сексуальної орієнтації. Фізичний та емоційний потяг. Гетеросексуальність, гомосексуальність, бісексуальність, асексуальність. Асексуали. Аромантики. Квір. Цисгендерність. Трансгендерність. Акронім ЛГБТІКА+. Права людини. Положення «Загальної декларації прав людини» (1948 р.). Міжнародне право прав людини. Найпоширеніші форми порушення прав людини, що стосуються ЛГБТІКА+. Поправка до Закону про статеву дискримінацію від 1984 року в Австралії: розширення правового захисту інтерсексуалів та одностатевих пар. Дискримінація. Гетеронормативність («примусова гетеросексуальність»), циснормативність, гетероциснормативність, гетероциссексизм. Гомофобія. Біфобія. Трансфобія. Союзники (allies). Дискурс навколо питання: «Гомосексуальність: норма чи патологія?». Нова редакція міжнародної класифікації хвороб (ICD-11).

Тема 11. Гендерно зумовлене насильство

Гендерне насилля. Приватний та публічний простори насильства. Гендерний режим. Зґвалтування та сексуальне насильство. Історія юридичної інтерпретації зґвалтування. Зґвалтування як вираз презирства. Віктімблеймінг. Зґвалтування та жіноче повсякдення. Ознаки культури зґвалтування. Сексуальне домагання та його форми. Домашнє насильство. Розведення поять «чоловік» та «насильство». Харасмент. Мобінг. Газлайтинг.

Тема 12. Садизм та мазохізм

З історії вивчення садизму та мазохізму. Психологія про садизм та мазохізм. Робота З. Фрейда «Дитину б'ють». Конституційні передумови. Фази розвитку фантазії «дитину б'ють». Перетворення садизму на мазохізм. Сутність мазохізму. Генеза мазохізму. Збігнев Лев-Старович про види сексуального садизму. Уявний садизм. Пасивний садизм. Агресивний садизм. Чоловічий та жіночий садизм. Е. Фромм «Анатомія людської деструктивності». Визначення садизму. Три види садистських нахилів за Е. Фроммом. Причини мазохізму за Е. Фроммом. Мазохізм як форма пошуку контакту з людьми (Мюррей). Моральний мазохізм. Ж. Дельоз про мазохізм та садизм.

Тема 13. Лялька як соціокультурний феномен

Іграшка як рiч, що супроводжує дитинство, або спрощений предмет релігійного культу? Історія іграшки. Поява іграшки Барбі: що нового? Дискусії навколо Барбі. Барбі як символ гіпертрофованої жіночності Барбі як одна з причин «синдрому Барбі». Барбі як провідник ідеології споживання та споживацького стилю життя. Барбі як причина розвитку ранньої сексуальності у дітей. Барбі не готую дитину до ролі матері. Аргументи за та проти.

Тема 14. Відчуження «мови закоханого» в сучасному світі.

Книга «Фрагменти мови закоханого» як спроба «очистити» мову закоханого від механіки боротьби та заволодіння. Типи закоханих суб'єктів. Образ. Уявлюване. Фігури. Розмірковуючи над вибраними фігурами з книги Р. Барта: про що ця книга? Контекст сучасного суспільства.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	ін д.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Історія сексуальності: від первісного суспільства до сексуальної революції		2				5		2				4
Тема 2. Від сексуальної революції до суспільства, в якому ви живемо		2				5		2				6
Тема 3. Наукове осмислення статі: основні підходи		2				4						6
Тема 4. «Використання задоволень» у Стародавній Греції: що є історичного в сексуальності?		2				4						6
Тема 5. Культура та секс		2				4						6
Тема 6. Витоки репресивної цивілізації за Г. Маркузе		2				4						6
Тема 7. Орфей та Нарцис		2				4						6

Тема 8. Чайлдфрі		2			4		2			6
Тема 9. Поліаморія: визначення, форми, мотиви залучення		2			4					6
Тема 10. Права ЛГБТІКА+		2			4					6
Тема 11. Гендерно зумовлене насильство		2			4					6
Тема 12. Садизм та мазохізм		2			4					6
Тема 13. Лялька як соціокультурний феномен		2			6					6
Тема 14. Відчуження «мови закоханого» в сучасному світі		2			6		2			6
Всього		28			62		8			82

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять Не передбачено навчальним планом

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види та зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денне	заочне
1.	Вивчення рекомендованої літератури (основної та додаткової)	30	50
2.	Виконання завдань, які пропонує викладач	32	32
	Разом	62	82

Види навчальної діяльності (змішане навчання)

Лекції					
	Класифікація	Попередня підготовка	Подача нової інформації	Тренування	Зворотній зв'язок

Тема 1. Тема 1. Історія сексуальності: від первісного суспільства до сексуальної революції	Вступна	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконф е-ренція; • пошук відповідей на питання. 	<ul style="list-style-type: none"> •Питання для самоперев ірки; •Обговорення (чат, форум) •Пошук відповідей на питання. 	<ul style="list-style-type: none"> • Чат, форум, опитування аудіо-, відео- або текстові повідомлення з коментарем.
Тема 2. Від сексуальної революції до суспільства, в якому ви живемо	Оглядова	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконф е-ренція; • пошук відповідей на питання. 	<ul style="list-style-type: none"> •Питання для самоперев ірки; •Обговорення (чат, форум) •Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • чат, форум, опитування аудіо-, відео- або текстові повідомлення з коментарем
Тема 3. Наукове осмислення статі: основні підходи	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконф е-ренція • пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> •Питання для самоперев ірки; •Обговорення (чат, форум) •Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • чат, форум, опитування аудіо-, відео- або текстові повідомлення з коментарем
Тема 4. «Використання задовольень» у Стародавній Греції: що є історичного в сексуальності?	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконф е-ренція • пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> •Питання для самоперев ірки; •Обговорення (чат, форум) •Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • чат, форум, опитування аудіо-, відео- або текстові повідомлення з коментарем
Тема 5. Культура та секс	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконф е-ренція • пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> •Питання для самоперев ірки; •Обговорення (чат, форум) •Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • чат, форум, опитування аудіо-, відео- або текстові повідомлення з коментарем

Тема 6. Витоки репресивної цивілізації за Г. Маркузе	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконф е-ренція • пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Питання для самоперев ірки; • Обговорення (чат, форум) • Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • чат, форум, опитуванн я аудіо-, відео- або текстові повідомле ння з коментаре м
Тема 7. Орфей та Нарцис	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконф е-ренція • пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Питання для самоперев ірки; • Обговорення (чат, форум) • Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • чат, форум, опитуванн я аудіо-, відео- або текстові повідомле ння з коментаре м
Тема 8. Чайлдфрі	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконф е-ренція • пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Питання для самоперев ірки; • Обговорення (чат, форум) • Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • чат, форум, опитуванн я аудіо-, відео- або текстові повідомле ння з коментаре м
Тема 9. Поліаморія: визначення, форми, мотиви залучення	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконф е-ренція • пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Питання для самоперев ірки; • Обговорення (чат, форум) • Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • чат, форум, опитуванн я аудіо-, відео- або текстові повідомле ння з коментаре м
Тема 10. Права ЛГБТІКА+	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконф е-ренція • пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Питання для самоперев ірки; • Обговорення (чат, форум) • Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • чат, форум, опитуванн я аудіо-, відео- або текстові повідомле ння з коментаре м
Тема 11. Гендерно зумовлене наси́льство	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконф е-ренція • пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Питання для самоперев ірки; • Обговорення (чат, форум) • Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • чат, форум, опитуванн я аудіо-, відео- або текстові повідомле ння з коментаре м

Тема 12. Садизм та мазохізм	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконференція • пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Питання для самоперевірки; • Обговорення (чат, форум) • Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • чат, форум, опитування аудіо-, відео- або текстові повідомлення з коментарем
Тема 13. Лялька як соціокультурний феномен	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконференція • пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Питання для самоперевірки; • Обговорення (чат, форум) • Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • чат, форум, опитування аудіо-, відео- або текстові повідомлення з коментарем
Тема 14. Відчуження «мови закоханого» в сучасному світі.	Підсумкова	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконференція • пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Питання для самоперевірки; • Обговорення (чат, форум) • Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • чат, форум, опитування аудіо-, відео- або текстові повідомлення з коментарем

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

7. Методи навчання

Інтерактивна лекція.

8. Методи контролю

Залікова робота, передбачена навчальним планом.

Питання до заліку

1. Історія сексуальності: від первісного суспільства до сексуальної революції
2. Від сексуальної революції до суспільства, в якому ви живемо
3. Три основні підходи до інтерпретації статі: біологічний, структурний та символічний редуціонізми.
4. Основні ідеї «Вступу» до «Використання задоволень» М. Фуко.
5. Форми проблематизації сексуального у Стародавній Греції (за М. Фуко).
6. Обмеження сексуальної свободи (В. Райха та його робота «Функція оргазму»).
7. Витоки репресивної цивілізації за Г. Маркузе.
8. Орфей та Нарцис як праобрази нерепресованих стосунків зі світом (за Г. Маркузе).
10. Чайлдфрі: визначення, типологія, суспільне сприйняття.
11. Лялька як соціокультурний феномен.
12. Дискусія навколо ляльки «Барбі»: аргументи «за» та «проти».
13. Поліаморія: визначення, форми, мотиви залучення.

14. Права ЛГБТІКА+
15. Мова закоханого суб'єкта (за Р. Бартом).
16. Гендерно зумовлене насильство: історія, визначення, форми
17. Садизм та мазохізм у психоаналітичному та соціологічному вимірі.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Залікова робота	Сума
	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання (реферат)	Разом		
T1 –T14					
				100	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Критерії оцінювання залікової роботи

100-90	балів отримують студенти, які у заліковій роботі продемонстрували ґрунтовні знання у відповіді на запитання білету; творчий підхід до розкриття теми, з відсилками як до джерел обов'язкової, так і до джерел додаткової літератури; вміння актуалізувати науковий пошук та аргументувати свою думку; навички написання якісного, структурованого академічного тексту.
89-80	балів отримують студенти, які повністю відповідали на запитання залікового білету, але їхній відповіді бракує творчого підходу, трансґресії за межі викладеного в лекціях матеріалу; бракує апеляцій до джерел додаткової літератури; у тексті присутня чітка аргументація, логіка викладу, структура, проте можуть мати місце деякі фактологічні помилки тощо.

79-70	балів отримують студенти, які частково відповіли на запитання залікового білету, використавши знання, отримані лише на лекційних заняттях, в роботі бракує творчого (пере)осмислення цих знань, не проблематизуються питання, а дається заздалегідь заготовлена відповідь; текст в цілому структурований, якісний, з невеликою кількістю помилок.
69-60	балів отримують студенти, які неповністю відповіли на запитання залікового білету (деякі суттєві аспекти теми залишилися не розкритими); відповідь, у якій студент використовує знання, отримане на лекціях, структурована, логічна, але не аргументована; робота має лексичні, стилістичні, фактологічні помилки, яких не надто багато.
59-50	балів отримують студенти, які неповністю відповіли на запитання залікового білету, обмежившись викладом основних положень теми; текст, як правило, містить помилки як у знанні матеріалу, так і лексичні, стилістичні, граматичні тощо; відсутня аргументація викладених положень; текст погано структурований, його частини слабо зв'язані одна з одною.
49-0	балів отримують студенти, у роботі яких є спроба відповіді на поставлені питання, яка виглядає поверхневою; текст не структурований, відсутня чітка логіка викладу матеріалу та його аргументація; мають місце помилки як у знанні матеріалу, так і мовні, яких доволі багато.

10. Рекомендована література

Основна

1. Бодріяр Ж. Символічний обмін і смерть / переклад Леоніда Кононовича. Львів : Кальварія, 2004.
2. Бодріяр Ж. Симулякри і симуляція / переклад Володимира Ховхуна. Київ : Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2004.
3. Бодріяр Ж. Божиста лівиця / переклад Леоніда Кононовича. Львів : Кальварія, 2007.
4. Бодріяр Ж. Фатальні стратегії / переклад Леоніда Кононовича. Львів : Кальварія, 2010.
5. Гендер для медій : підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей / за ред. М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. Київ : Критика, 2013.
6. Збігнев Лев-Старович. Вона і Він про секс / переклад Оксани Пендерецької. Київ : Книги-XXI, 2011.
7. Еліас Н. Процес цивілізації. Соціогенетичні і психогенетичні дослідження. Київ : Перун, 2003.
8. Маркузе Г. Одновимірна людина. Дослідження ідеології розвинутого індустріального суспільства [глави з книги] / пер. В. Курганський. // Сучасна зарубіжна соціальна філософія: Хрестоматія. Київ : Либідь, 1996. С. 87-134.

9. Маркузе Г. Структура інстинктів і суспільство: філософське дослідження вчення Зигмунда Фрейда / пер. О. Юдін. Київ : Ніка-Центр, 2010. 248 с.
10. Тетерюк М. Історія та секс / Гендер в деталях. URL: <https://genderindetail.org.ua/season-topic/seksualnist/istoriya-i-sex-134392.html>
11. Фуко М. Правила промови. Київ : Дух і літера, 1993. 61 с.
12. Фуко М. Наглядати й карати / пер. з фр. Петра Тарашука. Київ : Основи, 1998. 392 с.
13. Фуко М. Історія сексуальності. Т. 1: Жага пізнання. Харків : ОКО, 1997. 235 с.
14. Фуко М. Історія сексуальності. Т. 2: Інструмент насолоди. Харків : ОКО, 1999. 288 с.
15. Фуко М. Історія сексуальності. Т. 3: Плекання себе. Харків : ОКО, 2000. 264 с.
16. Фуко М. Проблеми методу: Інтерв'ю з Мішелєм Фуко. Пер. з французької Віталій Лях. V вид. Після філософії: Кінець чи трансформація? Київ : Четверта хвиля, 2000.
17. Фуко М. Археологія знання. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. 326 с.
18. Фуко М. Наглядати й карати / пер. з фр. Петра Тарашука. Київ : Комубук, 2020.

Допоміжна

1. Кімелл М. Гендероване суспільство. Київ : Сфера, 2003. 494 с.
2. Марценюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам. Київ : Основи. 2017, 256 с. Bull S. More than a case of mistaken identity: Adult entertainment and the making of early sexology. History of the Human Sciences. 2021;34(1):10-39. <https://doi.org/10.1177%2F0952695120903954>
3. Giami A. (2021) History of Sexology and Theories of Sexuality: An Introduction. In: Giami A., Levinson S. (eds) Histories of Sexology. Global Queer Politics. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-65813-7_1
4. Levinson S. (2021) Sexology and Sciences of Sex as an Observatory for Political Histories of Science. In: Giami A., Levinson S. (eds) Histories of Sexology. Global Queer Politics. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-65813-7_19
5. Leng K, Sutton K. Histories of sexology today: Reimagining the boundaries of scientia sexualis. History of the Human Sciences. 2021; 34(1):3-9. <https://doi.org/10.1177%2F0952695120927172>
6. Rumson, L. (2021), "Kink in the Time of Sexology: An Interdisciplinary Approach to "Abnormal Sexuality" in Victorian Culture", Hart, K.-P.R. and Cutler-Broyles, T. (Ed.) Kink and Everyday Life (Emerald Interdisciplinary

Connexions), Emerald Publishing Limited, Bingley, pp. 67-83.
<https://doi.org/10.1108/978-1-83982-918-520211014>

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Французький інформаційний портал з гуманітарних наук:
<https://www.cairn.info/>
2. Незалежний культурологічний часопис «І»:
<http://www.ji.lviv.ua/n33texts/33-zmist.htm>
3. World Health Organization (WHO):
4. <https://www.who.int/home/search?indexCatalogue=genericsearchindex1&searchQuery=Sexuality&wordsMode=AnyWord>

Забезпечення викладання навчальної дисципліни для змішаної форми навчання (Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили, в тому числі військового стану в Україні)

В умовах **військового стану** освітній процес в університеті здійснюється за дистанційною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Zoom проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО здобувачам надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти залік (екзамен) дистанційно на платформі Google Classroom в дистанційному курсі «Тіло та сексуальність у світі, що змінюється».